

**ABDULLA ORIPOVNING O‘ZBEK ADABIYOTI RIVOJIGA
QO‘SHGAN HISSASI: FALSAFIY VA AXLOQIY MOTIVLAR,
AVLODLAR VORISLIGI**

Kimsanboyeva Muxlisa Avazbek qizi

Toshkent Kimyo xalqaro universiteti

“Maxsus pedagogika” yo’nalishi

1-bosqich talabasi

ANNOTATSIYA: *Ushbu maqolada o‘zbek adabiyotining mashhur vakili, O‘zbekiston xalq shoiri Abdulla Oripovning hayoti va ijodiy faoliyati haqida ma’lumot beriladi. Shoirning o‘zbek adabiyoti rivojiga qo‘shgan hissasi, uning she’riyatidagi badiiy va g‘oyaviy xususiyatlar tahlil qilinadi. Shuningdek, Abdulla Oripovning tarjimonlik faoliyati hamda uning asarlarida Vatanga muhabbat, milliy g‘urur va insoniy qadriyatlarning ifodalanishi yoritiladi.*

Kalit so‘zlar: *Abdulla Oripov, o‘zbek adabiyoti, she’riyat, milliy qadriyatlar, ijod, tarjimonlik.*

АННОТАЦИЯ: *В данной статье рассматриваются жизнь и творческая деятельность известного представителя узбекской литературы, народного поэта Узбекистана Абдуллы Орипова. Анализируется его вклад в развитие узбекской литературы, а также художественные и идейные особенности его поэзии. Кроме того, в статье освещается переводческая деятельность поэта и отражение в его произведениях любви к Родине, национальной гордости и общечеловеческих ценностей.*

Ключевые слова: *Абдулла Орипов, узбекская литература, поэзия, национальные ценности, творчество, перевод.*

ABSTRACT: *This article discusses the life and creative work of Abdulla Oripov, a well-known representative of Uzbek literature and the People’s Poet of Uzbekistan. The article analyzes his contribution to the development of Uzbek literature as well as the artistic and ideological features of his poetry. In addition, it*

highlights the poet's translation activity and the expression of patriotism, national pride, and universal human values in his works.

Keywords: *Abdulla Oripov, Uzbek literature, poetry, national values, creativity, translation.*

Kirish. O'zbek adabiyoti tarixida ko'plab iste'dodli shoir va yozuvchilar yetishib chiqqan. Ularning ijodi milliy madaniyat va ma'naviyat rivojida muhim o'rin tutadi. Ana shunday buyuk ijodkorlardan biri Abdulla Oripovdir. U zamonaviy o'zbek she'riyatining yorqin namoyandalaridan biri bo'lib, o'zining chuqur falsafiy fikrlari, badiiy mahorati va milliy ruh bilan sug'orilgan asarlari bilan keng tanilgan.

Abdulla Oripov nafaqat shoir, balki tarjimon, jamoat arbobi va adabiyot rivojiga katta hissa qo'shgan ijodkor sifatida ham e'tirof etiladi. Uning asarlarida insoniylik, Vatanga muhabbat, ma'naviyat va adolat kabi muhim g'oyalar o'z aksini topgan. Abdulla Oripov 1941-yil 21-mart kuni Qashqadaryo viloyatining Koson tumanidagi Nekuz qishlog'ida tug'ilgan. U oddiy dehqon oilasida voyaga yetgan. Bolalikdan kitob o'qishga va she'riyatga qiziqishi kuchli bo'lgan. Maktabni tugatgach, Toshkent davlat universitetining jurnalistika fakultetiga o'qishga kirgan. Universitetda tahsil olayotgan davrida uning she'rlari gazeta va jurnallarda e'lon qilina boshladi. 1965-yilda shoirning birinchi she'rlar to'plami "Mitti yulduz" nashr etildi. Bu kitob yosh shoirning adabiyot maydoniga kirib kelishida muhim ahamiyatga ega bo'ldi. Abdulla Oripov o'zbek she'riyatida chuqur ma'noli, falsafiy ruhdagi asarlari bilan ajralib turadi. Uning she'rlarida insonning ichki dunyosi, hayot mazmuni, Vatanga muhabbat va milliy g'urur kabi mavzular keng yoritilgan.

Shoirning mashhur asarlari qatoriga quyidagilar kiradi:

- Mitti yulduz
- Ko'zlarim yo'lingda
- Onajon
- Ruhim
- O'zbekiston
- Yillar armoni

- Munojot
- Dunyo

Bu asarlar o‘zbek kitobxonlari orasida keng tarqalgan bo‘lib, ko‘plab she‘rlari xalq orasida mashhur bo‘lgan. Ayniqsa, “Men nechun sevaman O‘zbekistonni” nomli she‘ri o‘zining chuqur vatanparvarlik ruhiga ega ekanligi bilan ajralib turadi.

Abdulla Oripov jahon adabiyoti namoyandalarining asarlarini o‘zbek tiliga tarjima qilishda ham katta xizmat qilgan. U mashhur shoir va yozuvchilarning asarlarini tarjima qilib, o‘zbek kitobxonlarini jahon adabiyoti bilan tanishtirgan.

U tarjima qilgan mualliflar orasida:

- Aleksandr Pushkin
- Dante Aligyeri
- Nizomiy Ganjaviy
- Taras Shevchenko

kabi mashhur ijodkorlar bor. Ayniqsa, Dante Aligyerining “Ilohiy komediya” asarining o‘zbek tiliga tarjima qilinishi o‘zbek adabiyoti uchun katta yutuq bo‘ldi.

Abdulla Oripov o‘zining samarali ijodiy faoliyati uchun ko‘plab davlat mukofotlari bilan taqdirlangan. U O‘zbekiston xalq shoiri unvoniga sazovor bo‘lgan. Bundan tashqari, u mamlakatning eng oliy mukofotlaridan biri bo‘lgan O‘zbekiston Qahramoni unvoniga ham ega bo‘lgan.

Shuningdek, u Alisher Navoiy nomidagi davlat mukofoti bilan ham taqdirlangan. Abdulla Oripov O‘zbekiston Respublikasi Davlat madhiyasi matnining muallifi sifatida ham tarixda muhim o‘rin egallaydi.

Abdulla Oripov o‘zbek adabiyoti tarixida muhim o‘rin egallagan buyuk shoirlardan biridir. Uning she‘rlari chuqur ma’no, milliy ruh va insoniy qadriyatlarni o‘zida mujassam etgan. Shoirning ijodi bugungi kunda ham o‘z ahamiyatini yo‘qotmagan bo‘lib, yosh avlodni vatanparvarlik, ma’naviyat va insoniylik ruhida tarbiyalashda muhim rol o‘ynaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Oripov A. Saylanma asarlar. Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot.
2. Oripov A. Munojot. Toshkent, 1992.
3. Oripov A. Dunyo. Toshkent, 1995.
4. Karimov N. XX asr o'zbek adabiyoti tarixi. Toshkent.
5. O'zbekiston milliy ensiklopediyasi. Toshkent.
6. O'zbek adabiyoti tarixi. Toshkent: O'qituvchi nashriyoti.